

Conflictes entre l'interès públic i els grups de la comunicació

Malgrat els requeriments del Parlament Europeu, la Comissió de la Comunitat Europea no ha establert cap regulació específica per controlar la concentració dels grups de comunicació

—Alfonso Sánchez Tabernero—
Professor de la Universitat del País Basc

L'any 1989, Ben Bagdikian, un dels estudiosos més coneguts del fenomen de la concentració empresarial de la comunicació, va publicar un article a la revista nord-americana *The Nation* titulat "The Lords of the Global Village". A la portada del número monogràfic de la revista apareixien diferents magnats, entre els quals es podien descobrir els rostres de Murdoch, Maxwell i Berlusconi, vestits de bruixot i en actitud de preparar una poció misteriosa. Els "malvats

personatges" cuinaven el substrat de la informació en una gran olla en la qual es dibuixava un mapa del món; en aquest mapa hi havia dos ulls amb una expressió trista que remarcaven la indefensió en què es trobava la humanitat: de l'olla sorgia un fum dens que formava el signe del dòlar, per aclarir quin era l'objectiu bàsic d'aquests "senyors de l'aldea global". En aquelles pàgines, l'autor, després de denunciar els perills de la concentració dels mitjans en poques mans, advertia: "Aquest és el moment oportú perquè les

nacions del món es reuneixin i facin una nova Declaració de Llibertat d'Informació, però aquesta vegada establint lleis anti-trust que siguin aplicables tant en els mercats interns com més enllà de les fronteres nacionals".

El mes de març de l'any 1989, Nich Nicholas, llavors president de Time Inc., va anunciar la fusió de la seva companyia amb el grup Warner, fet que va constituir el primer grup mundial d'empreses de comunicació i d'entreteniment. Per justificar aquesta fusió, Nicholas explicava: "En el sector de la comunicació apareixeran a nivell mundial sis, set o vuit megacompanyies integrades verticalment. Almenys una serà japonesa, probablement dues. Nosaltres pensem que dues seran europees. Finalment, una o dues companyies seran americanes". D'una manera implícita, aquesta informació plantejava alguns interrogants sobre el futur de les petites i de les

IL·LUSTRACIÓ: TULLIO PERICOLI

La vocació europeista de la recerca catalana en comunicació

—Wifredo Espina—
Director del Centre d'Investigació de la Comunicació

La vocació europeista de Catalunya ha estat demostrada en nombroses ocasions al llarg dels segles. Per això, en l'actual procés d'integració comunitària, la presència del nostre país en les tasques de construcció econòmica, política i cultural del continent és clara i decidida. Dins d'aquesta òptica, la tasca desenvolupada els darrers anys pel Centre d'Investigació de la Comunicació (CEDIC), de la Generalitat de Catalunya, ha anat encaminada a potenciar la recerca comunicativa al nostre país, amb un marc de referència clar: Europa. És per això que el CEDIC ha promogut diferents investigacions —algunes de les quals les ha publicades com a llibres, per donar-los més difusió— que afavoreixen la integració de Catalunya dins la Comunitat Europea, i, al mateix temps, ha participat en tasques de recerca, amb institucions similars d'altres països, amb la finalitat d'intercanviar experiències i informacions.

Ha estat el cas, per exemple, dels llibres *Reptes per a les telecomunicacions i la televisió a Europa*, d'Amparo del Río (1989); *Els ajuts de l'Estat a la premsa a l'Europa occidental*, de Rosario de Mateo (1990); *Models de ràdio als països occidentals*, de Maria Corominas (1990); *Televisió i identitat cultural: el repte de la televisió pública a Europa*, d'Imma Tubella (1992); *Els mitjans de comunicació social als Quatre Motors per a Europa*, de Rosario de Mateo i Joan M. Corbella (1993), i d'altres investigacions com ara *Fer Europa: els periòdics i altres protagonistes dels processos d'integració*, d'Héctor Borrat, encara en procés d'edició. Dins aquesta línia de recerca, el CEDIC ha estat un col·laborador actiu —al costat dels governs de França, Suècia i del land alemany de Rin del Nord-Westfàlia— en la investigació que, sobre *Concentració de la comunicació a Europa: empreses comercials i interès públic*, ha portat a terme The European Institute for the Media, amb seus a Manchester i a Düsseldorf, després de dos anys de treball.

Aquesta investigació, que ha estat dirigida pel professor Alfonso Sánchez Tabernero i que es publicarà en quatre llengües diferents, té una importància d'abast internacional, ja que recull les aportacions d'un col·lectiu d'experts de tot el continent que analitza les conseqüències de la concentració i la transnacionalització creixents del mercat comunicatiu i cultural en l'àmbit internacional. Dins aquesta filosofia d'anàlisi dels diferents aspectes que afecten un tipus de fenomen complex i de gran actualitat i transcendència, la investigació de l'Institut analitza també les repercussions de la concentració i de la transnacionalització als petits estats, països i regions d'Europa. En concret, a les conclusions s'afirma que "a l'hora de formular qualsevol política europea sobre concentració de mitjans de comunicació, s'haurien de tenir en compte de manera molt especial els interessos dels països petits i les regions amb identitats culturals pròpies, ja que perceben precisament aquesta creixent

internacionalització dels mercats dels mitjans de comunicació com una amenaça particular per a la seva identitat. La qüestió de les quotes de programes per al sector àudio-visual (fins ara una qüestió predominant) ha de ser suplementada amb la discussió del problema dels fluxos de capital i els poders executius que cal exercir sobre els mitjans de comunicació". Aquest interès de The European Institute for the Media envers les comunitats culturals i lingüístiques petites, com és el cas de Catalunya, es fa ressò d'una línia de recerca important al nostre país des de fa molts anys —en política i economia de la comunicació—, i, entre els estudiosos més destacats actualment, són citats a l'informe Miquel de Moragas, Josep Gifreu, Manuel Parés i Maicas i Rosario de Mateo. Per tant, cal celebrar que l'Institut, que presideix l'ex-primer ministre de Portugal Francisco Pinto Balsemão i que ha estat dirigit fins ara pel professor britànic George Wedell, hagi tingut una sensibilitat tan especial envers aquest fet. ●